

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 Oslo

Deres referanse
Vår referanse 2012/4166-0 562 ICJ
Saksbehandler Ine Cecilie Jordalen Norum, tlf. 61 26 60 74

Dato 18.02.2013

Norsk Grønnkraft AS – søknad om konsesjon for Kvernåi kraftverk - uttalelse

Konklusjon

Fylkesmannen vil ikke motsette seg at det gis konsesjon for bygging av Kvernåi kraftverk. I en ev. konsesjon må det fastsettes vilkår for å begrense skadevirkningene ved utbyggingen.

Bakgrunn

NVE har i brev av 14.11.2012 sendt en søknad fra Norsk Grønnkraft AS om bygging av Kvernåi kraftstasjon på høring.

Tiltaket

Kraftverket vil utnytte et fall på 410 m. Det planlegges en ca. 20 m bred og ca. 3 m høy inntaksdam ved kote 935. Fra inntaket føres driftsvannet i en ca. 3,5 km lang nedgravd/nedsprengt rørgate via kraftstasjonen og tilbake i elva ved kote 522. Langs traséen vil det bli etablert en foreløpig anleggsvei fra eksisterende lokal vei og til inntaket. Kraftstasjonen vil bli liggende i dagen ca. 600 m ovenfor elvas utløp i Lågen og får en grunnflate på 80 m². Vassdragets middelvannføring ved inntaket er oppgitt til 0,4 m³/s. Alminnelig lavvannføring oppgis til 0,017 m³/s, mens 5-persentil sommer og vinter er oppgitt til henholdsvis til 0,121 m³/s og 0,009 m³/s. Kraftverkets slukeevne er oppgitt til 0,9 m³/sek, og minste driftsvannføring er anslått til ca. 0,04 m³/sek. I søknaden er det foreslått sluppet en minstevannføring på 0,03 m³/sek i perioden 01.05 – 30.09 og 0,01 m³/sek i perioden 01.10 - 30.04. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 3,35 MW. Midlere årlig energiproduksjon er beregnet til 8,1 GWh, hvorav 6,1 GWh er sommerkraft og 2,0 GWh er vinterkraft. Utbyggingsprisen er beregnet til 4,08 kr/kWh.

Kraftverket knyttes til eksisterende nett via en 450 m lang 22 kV jordkabel.

Fylkesmannens vurdering av virkningene

Botanikk

Elvestrekningen som planlegges utbygd går i en bekkekløft som er vurdert som svært viktig (naturtypeverdi A) Av rødlistearter er det registrert en lokalitet med ulvelav (VU) i sammenheng med bekkekløften. Rødlisteartene grynsildre (NT) og grannsildre (NT) ble registrert og er direkte knyttet til vassdraget i tiltaksområdet.

Som bekkekløftmiljø er ikke Kvernåi spesielt verdifull i en nasjonal sammenheng. Verdiene er mer knyttet til gammel kontinuitet skog i kløfta, enn til selve bekkekløfta og til verdiene som er knyttet til bekkekløftmiljøet. Som bekkekløft er ikke Kvernåi spesielt velutviklet. Det er ikke registrert arter eller naturtyper som er særskilt fuktighetskrevede eller flomavhengige. Verdiene i kløften vil ikke bli vesentlig forringet av en utbygging.

Fugl

Det er tilhold av fossekall langs vassdraget og hekking kan forekomme. Redusert vannføring må forventes å gjøre elva mindre egnet for fossekall.

Det er registrert hekking av fjellvåk og hønsehauk i influensområdet. Anleggsarbeider innenfor en radius på 500 m fra hekkelokaliteten bør ikke forekomme i perioden 01.04 – 01.07 for fjellvåk og 01.03 – 01.07 for hønsehauk. Dersom det dokumenteres at det ikke er etablert hekking i området i anleggsåret kan anleggsarbeider igangsettes etter 15.mai.

Fisk

Kvernåi har en bestand av bekkeørret, og nederst i vassdraget finnes også harr og ørekyt. Det antas at nedre del av Kvernåi benyttes som gyteområdet for harr i Lågen. Det må forventes at fiskebestandene og bunndyrfaunaen på den planlagte utbyggingsstrekningen vil bli sterkt skadet som en følge av sterkt redusert vannføring.

Forholdet til naturmangfoldloven §§ 8-12

- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8). Etter vår vurdering er det foretatt relativt god kartlegging av naturmangfoldet i det berørte området og tilgjengelig kunnskap er benyttet.
- Førre-var prinsippet (§ 9). Etter vår vurdering er tilgjengelig kunnskap i stor grad tilstrekkelig for behandling av saken i forhold til virkninger for naturmangfold. Beslutningsgrunnlaget er imidlertid begrenset når det gjelder å vurdere hvor stor vannføring som er nødvendig for å begrense skadene av utbyggingen på fuktighetskrevende vegetasjon og på fisk.
- Samlet belastning (jf. nml § 10). Bekkekløftsystemene i Gudbrandsdalen er av nasjonal og internasjonal betydning. Bekkekløft og kystgranskog er naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for. Det foreligger nå søknad for 10 mindre kraftverk i sidevassdrag til Gudbrandsdalslågen, og det eksisterer fra før kraftverk i flere sideelver, bla Mesna, Moksa, Våla, Vinstra og Jorda. Flere av de eksisterende kraftverkene har forringet verdifulle bekkekløftmiljøer, og dersom alle de nå omsøkte kraftverkene realiseres vil det samlet sett resultere i en betydelig reduksjon i antallet nasjonalt/internasjonalt verdifulle bekkekløfter. Vi mener derfor at det ikke vil være forenlig med naturmangfoldlovens forvaltningsmål for naturtyper dersom alle de nå omsøkte prosjektene realiseres. Prosjektene med størst naturfaglig verdi bør derfor skånes mot utbygging. Kvernåi er blant de omsøkte prosjektene hvor utbyggingen medfører minst miljøskade på verdifull bekkekløftnatur.
- Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). I en ev. konsesjon er det behov for å ta inn hjemler for å pålegge utbygger å bekoste oppfølgende undersøkelser og å gjennomføre tiltak for å begrense skadevirkninger av tiltaket. Med rimelige avbøtende tiltak mener vi miljøskadene ved den omsøkte utbyggingen er begrensede.

Forholdet til vannforskriftens § 12

Den omsøkte kraftutbyggingen kan ha negativ virkning på den økologiske tilstanden i vassdraget. Selv med de foreslåtte avbøtende tiltakene er det ikke åpenbart at vannforskriftens minimumsmål om god økologisk tilstand vil kunne opprettholdes på den utbygde strekningen. Foreslått minstevannføring er så lav at det er fare for bunnfrysing og kjøving om vinteren. Fisk vil trolig være det mest følsomme kvalitetselementet. Vi mener at ulempene for vannmiljøet ved energiproduksjon i Kvernåi kraftverk er begrenset sammenlignet med miljøulempene ved en rekke andre utbygginger av små kraftverk, forutsatt at det gjennomføres avbøtende tiltak.

Landskap

Skjemmende inngrep bør i større grad kunne unngås, forutsatt at det legges vekt på å sette i stand terrenget etter avsluttet anleggsarbeid. Vi forutsetter at NVE påser at dette ivaretas på en god måte gjennom sitt tilsyn med en utbygging.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

En utbygging av Kvernåi vil medføre et bortfall av 0,1 km² innenfor INON sone 2.

Forurensing

Fraføring av vann fra elva på den utbygde fallstrekningen vil redusere resipientkapasiteten på strekningen. Det er imidlertid ikke store lokale forurensingskilder på denne strekningen. Vi kan derfor ikke se at fraføringen av vann vil medføre vesentlig forringelse av vannkvaliteten.

Søknaden gir ikke opplysninger om støynivået utenfor kraftstasjonen. Dersom kraftverket medfører støy av betydning, vil det kunne utløse behov for behandling etter forurensingsloven.

Dersom det i anleggsperioden skal utføres arbeid som kan medføre fare for forurensing, må dette også meldes til Fylkesmannen for vurdering.

Landbruk

I søknaden opplyses det at utbyggingen ikke medfører inngrep som berører dyrket mark.

Samfunnssikkerhet

Fylkesmannen har ingen merknader til en ev. utbygging av Kvernåi kraftverk med hensynet til samfunnssikkerhet.

Oppsummering

Fylkesmannen vil ikke motsette seg at det gis konsesjon for etablering av Kvernåi kraftverk. Søker har påpekt at det kan bli gjort endringer av prosjektet i detaljplan for kraftverket dersom det gis konsesjon. Vi forutsetter at det ikke blir gjort justeringer av prosjektet som øker miljøulempene uten at dette blir gjenstand for ny høring. I en ev. konsesjon må det stilles følgende vilkår:

- Slipp av minstevannføring forbi inntaksdammen på 0,03m³/sek i perioden 01.05 – 30.09 og 0,01 m³/sek i perioden 01.10 - 30.04.
- Etablering av omløpsventil som sikrer jevn vannføring nedstrøms kraftverket ved driftsavbrudd
- Krav til restaurering og istandsetting etter fysiske inngrep i forbindelse med anleggsarbeider.
- Anleggsarbeid innenfor en radius på 500 m fra hekkelokaliteten skal ikke forekomme i perioden 01.04 – 01.07 for fjellvåk og 01.03 – 01.07 for hønsehauk.
- Hjemmel til å pålegge utbygger å utrede og gjennomføre biotopiltak på hele den strekningen som berøres av utbyggingen.
- Standard naturforvaltningsvilkår.
- Det forutsettes at omsøkt slukeevne fastsettes som maksimal tillatt slukeevne i en ev. tillatelse.

Kristin Hille Valla

Vebjørn Knarrum
avdelingsdirektør

Kopi til:

Direktoratet for naturforvaltning
Oppland fylkeskommune
Lesja kommune

Postboks 5672 Sluppen
Postboks 988

7485 Trondheim
2626 Lillehammer
2665 Lesja